

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2016r.

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca: SSR Danuta Raś

Protokolant: Katarzyna Czaplicka

po rozpoznaniu w sprawie zażalenia pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W.

na postanowienie z dnia 1 czerwca 2015r., zatwierdzone w dniu 8 czerwca 2015r. przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie (...)

na podstawie art. 329 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

uwzględnić zażalenie pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. i uchylić zaskarżone postanowienie z dnia 1 czerwca 2015r., zatwierdzone w dniu 8 czerwca 2015r. przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie (...)

UZASADNIENIE

W dniu 17 kwietnia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w sprawie:

- uporczywego naruszania praw pracowników, wynikających ze stosunku ubezpieczenia społecznego w postaci uchylania się od obowiązku wypłacania zasiłku chorobowego i tym samym naruszenia przepisów prawa o ubezpieczeniach społecznych, to jest z art. 218 § 1a k.k. i art. 219 k.k.;

- poświadczenia nieprawdy w wystawionym dokumencie co do okoliczności mającej znaczenie prawne, to jest z art. 271 § 1 k.k.

wskazując na prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) w D. jako sprawcę tych czynów.

Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2015r., zatwierdzonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie w dniu 8 czerwca 2015r. odmówiono wszczęcia dochodzenia w sprawie o czyn z art. 218 § 1a k.k. i art. 219 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. uznając, że brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia tego czynu (w aktach sprawy brak jest odniesienia się co do wszczęcia czy odmowy wszczęcia dochodzenia w zakresie czynu z art. 271 § 1 k.k.).

Na powyższe postanowienie w ustawowym terminie wniósł zażalenie pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w którym zaskarżonemu postanowieniu zarzucił obrazę przepisu art. 218 § 1a k.k. i art. 219 k.k. oraz art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przez uznanie, iż w sprawie brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstw w sytuacji, gdy pracodawca nie wypłacił pracownikom zasiłków chorobowych, a nadto w dokumentach rozliczeniowych ZUS pomniejszył składki o rzekomo wypłacone świadczenie. Podnosząc powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do prowadzenia organowi przygotowawczemu

Przesyłając akta sprawy wraz z zażaleniem, Prokurator Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

W ocenie Sądu zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z zasadą legalizmu (art. 10 § 1 k.p.k.) organy ścigania zobowiązane są do wszczęcia postępowania w razie ustalenia prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Ustawodawca podkreśla "uzasadnione podejrzenie", które warunkuje ten obowiązek, a zachodzi wtedy, gdy informacja o jakimś zdarzeniu, wskazuje na możliwość popełnienia czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa. Nie musi to być pewność, gdyż zadaniem postępowania przygotowawczego jest m.in. także ustalenie, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo (art. 297 § 1 pkt 1 k.p.k.). Usunięciu ewentualnych wątpliwości i sprawdzeniu danych zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie służy instytucja czynności sprawdzających określonych w art. 307 k.p.k., która służy do podejmowania przedsięwzięć mających na celu potwierdzenie informacji o popełnieniu przestępstw zawartych w zawiadomieniach, które dotarły do organów ścigania.

Tymczasem w wyniku dokonanych w niniejszej sprawie czynności sprawdzających, okoliczności wskazane w pisemnym zawiadomieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych znalazły niewątpliwe potwierdzenie w załączonych do akt dokumentach oraz w wynikach dokonanych rozpytań.

Z zebranych w ten sposób danych wynika bowiem bezsprzecznie, że;

1. P. W. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) zatrudniając około 300 osób, wobec których zobowiązany był m.in. do wypłaty w terminie świadczeń z ubezpieczeń społecznych w przypadku zaistnienia ku temu przesłanek, przy czym naruszenie tego obowiązku obwarowane jest wyczerpaniem znamion czynów zabronionych opisanych w przepisach karnych i wykroczeniowych;
2. P. W. jako pracodawca przez dłuższy okres czasu nie wypłacał zasiłku chorobowego pracownikom: B. K. i M. S., które to zasiłki w efekcie - za pracodawcę - pracownikom musiał wypłacić Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
3. P. W. w dokumentach w postaci deklaracji rozliczeniowych ZUS w sposób nieprawdziwy podał, że zasiłki chorobowe wskazanym pracownikom zostały wypłacone i kwoty tych zasiłków rozliczył w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne.

Zważyć przy tym trzeba na jednolite stanowisko sądów powszechnych i doktryny prawniczej, iż znamiona przestępstwa z art. 218 § 1a k.k. wypełnia także zachowanie polegające na niewypłaceniu wynagrodzenia za pracę czy innych świadczeń, a z obowiązku terminowego wypłacania wynagrodzenia za pracę nie zwalniają pracodawcy trudności w pozyskiwaniu odpowiednich środków finansowych (wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2000 r., I PKN 516/99, OSNP 2001, nr 16, poz. 516). Pracodawca, który nie wypłaca pracownikowi w terminie całości wynagrodzenia (czy innego świadczenia) ciężko narusza swój podstawowy obowiązek **z winy umyślnej**, choćby z przyczyn niezawinionych nie uzyskał środków finansowych na wynagrodzenia. Za stanowiskiem tym przemawia argument, że obowiązkiem pracodawcy jest bowiem terminowe wypłacanie wynagrodzeń, a nie uzyskiwanie na nie środków finansowych. Z punktu widzenia treści stosunku pracy (w tym zwłaszcza praw pracowniczych) jest całkowicie obojętne z jakiego źródła pracodawca uzyskuje środki na wynagrodzenia. Jest to efekt podstawowej cechy tego stosunku prawnego, w którym pracodawca ponosi ryzyko prowadzonej działalności, które tym samym nie obciąża pracowników. Obowiązek pracodawcy polega więc na terminowym wypłacaniu wynagrodzeń za pracę i w stosunku do takiego obowiązku należy odnosić jego winę. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2000 r. sygn.. akt I PKN 516/99).

Zważywszy na powyższe, a nadto na ugruntowany już pogląd, że "uporczywie" oznacza, że zachowanie sprawcy ma albo trwać przez pewien czas, albo powtarzać się kilkakrotnie, musi zawierać także świadomość niweczenia tym możliwości osiągnięcia stanu założonego przez prawo (postanowienie SA w Krakowie z dnia 13 grudnia 2000 r., II AKz 289/00, KZS 2000, z. 12, poz. 28; por. także uwagi do art. 209), w przekonaniu Sądu, nieuprawnionym (bo nie znajdującym żadnych racjonalnych podstaw) jest pogląd, że w niniejszej sprawie brak jest danych umożliwiających

stwierdzenie, że zachodzi co najmniej uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Nie przesądzając bowiem w żadnym wypadku o sprawstwie i zawinieniu, wbrew stanowisku oskarżyciela, wskazane fakty z całą pewnością mają charakter podejrzenia uzasadnionego, co czyni zasadnym wszczęcie dochodzenia w tej sprawie.

Tym samym zaskarżone postanowienie należało uchylić w celu wszczęcia postępowania, w trakcie którego ustalenia wymaga nade wszystko strona podmiotowa tego czynu (przy uwzględnieniu orzecznictwa sądowego i poglądów doktryny prawniczej w tym zakresie), a to czy zachowanie pracodawcy bądź osoby wykonującej czynności w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (o ile taka była) miało charakter umyślny, a nadto czy potwierdzone zostaną wyniki rozpytania P. W., iż powodem braku wypłaty tych świadczeń przez wskazany czas rzeczywiście była trudna sytuacja materialna przedsiębiorstwa, czy też u podstaw faktycznych tej decyzji legły inne powody, czy świadomie nie wypłacał w terminie przedmiotowych świadczeń, a tym samym w sposób umyślny naruszał swój podstawowy obowiązek.

Po ustaleniu strony podmiotowej, należy jednakże pamiętać o pokrywaniu się zakresów przepisów z art. 218 § 1a i 2 k.k. oraz wykroczeń z art. 281 i 282 kodeksu pracy w tym znaczeniu, że umyślne czyny (w tym także z zamiarem ewentualnym) popełnione w sposób uporczywy stanowią przestępstwo, zaś popełnione nieumyślnie - wykroczenie.

Stąd uznając zażalenie za słuszne, niezbędnym stało się uchylenie zaskarżonego postanowienia.

(...)

(...)